

Strategi för tillståndsgivning för digital kommersiell radio

För kommande tillstånd som ska gälla till och med den 31 juli 2026

Innehåll

Sammanfattning.....	3
1. Strategins syfte.....	4
2. Bakgrund	5
2.1 Myndighetens strategi från 2011	5
3. Innebörden av ett tillstånd och rättigheter och skyldigheter	5
3.1 Programföretag som i maj 2023 har tillstånd	5
3.2 Samverkan i tekniska frågor.....	6
4. Strategi vid kommande utlysning av tillstånd.....	7
4.1 Myndighetens bedömning av antalet programtjänster i respektive sändarnät.....	7
4.1.1 Regeringsbeslut om tillgängligt utrymme	7
4.1.2 Tidigare bedömningar av antalet programtjänster i respektive sändarnät.....	7
4.1.3 Aktörers synpunkter på ledigt sändningsutrymme	8
4.1.4 Programtjänsters överföringskapacitet i andra länder i Europa.....	9
4.1.5 MPRT:s bedömning av ledigt utrymme i respektive sändarnät	9
4.2 Utlysning av ledigt sändningsutrymme.....	11
4.3 Tillståndsförfarandet	11
4.3.1 Vem som kan få tillstånd	11
4.3.2 Krav på teknisk samverkan och samverkansavtal.....	12
4.3.3 Urvalsförfarande	12
4.3.4 Tillståndsvillkor.....	13
4.3.5 Samråd med Post- och telestyrelsen och Konkurrensverket.....	13
Bilaga 1 - Frekvenslager avsatta för digital kommersiell radio	15

Sammanfattning

Det är regeringen som beslutar vilket sändningsutrymme som i olika delar av landet får upplåtas för digital kommersiell radio. Idag är två sändarnät, sändarnät 3 och 4, upplåtna för digital kommersiell radio och näten är nedbrytbara i 34 regioner. Myndigheten för press, radio och tv (MPRT) beslutar om vilka som ska få tillstånd att sända.

Nuvarande tillstånd att sända digital kommersiell radio gäller till och med den 31 juli 2026. Det finns ledigt utrymme i båda sändarnäten som MPRT avser att utlysa i maj 2023. I denna strategi redogör MPRT för sina utgångspunkter inför den kommande utlysningen.

MPRT bedömer att varje sändarnät även fortsättningsvis bör rymma upp till 15 nationella programtjänster. Det innebär att varje programtjänst tilldelas en överföringskapacitet på minst 72 kbit/s. Visst utrymme är då också avsatt för att sända en elektronisk programguide samt eventuella ytterligare programrelaterade tilläggstjänster.

Ledigt utrymme motsvarar, i maj 2023, sju nationella programtjänster och ett antal regionala/lokala programtjänster. Fördelningen mellan nationella, regionala och lokala tillstånd får avgöras efter en samlad bedömning av de ansökningar som kommit in.

MPRT avser att utlysa ledigt utrymme på myndighetens webbplats. Information om utlysningen kommer också att lämnas direkt till de som anmält intresse för att sända digital kommersiell radio. I utlysningsdokumentet kommer det bland annat framgå sista dag för att ansöka om tillstånd, första dag då sändningar får äga rum med stöd av tillståndet och omfattningen av det sändningsutrymme som lyses ut, det vill säga hur många nationella och regionala tillstånd som kan meddelas. Myndigheten har antagit nya föreskrifter av vilka framgår hur ansökan ska gå till och vilka handlingar som ska fogas till ansökan.¹

Om det söks tillstånd för fler programtjänster än det lediga utrymmet medger, kommer tillstånden att fördelas efter ett urvalsförfarande. Vid urvalet ska MPRT beakta både innehållet i programtjänsterna och vem som tillhandahåller respektive programtjänst. Hänsyn får då också tas till vilka programtjänster som redan idag tillhandahålls i det digitala marknätet. På grund av den begränsade kapaciteten kommer marksändningarna i första hand utnyttjas för ett brett utbud när det gäller programgenrer och inriktning mot olika publikgrupper och intresseområden.

Sändningar får äga rum med stöd av tillståndet tidigast från den dag som anges i utlysningsdokumentet. De kommande tillståndshavarna kommer få samma rättigheter

¹ Myndigheten för press, radio och tv:s föreskrifter vid ansökan om och överlåtelse av tillstånd att sända digital kommersiell radio (MPRTFS 2023:3).

och skyldigheter för sina programtjänster som gäller för de som sedan tidigare har tillstånd att sända. Det innebär i huvudsak följande.

- Tillstånden kommer att upphöra den 31 juli 2026, vilket innebär en tillståndsperiod på cirka tre år.
- En programtjänst får sändas dygnet runt, men det kommer ställas krav på att sända i genomsnitt minst 100 timmar per vecka under ett kalenderår.
- Ett tillstånd innefattar även en rätt att sända programrelaterade tilläggstjänster i rimlig omfattning.
- Allmänt hållna innehållsvillkor kommer att ställas som utgår från den sökandes programförklaring.
- Tillståndshavarna ska genom utformningen av sändningarna även främja tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning.
- Villkor kommer ställas om att inte förändra ägarförhållandena och inflytandet i tillståndshavabolaget mer än i begränsad omfattning.
- Utsändningstekniken T-DAB+ eller därmed kompatibel teknik ska användas.
- Programtjänsterna kommer placeras i sändarnät 3 eller 4.
- Ett tillstånd innebär en rätt att för respektive programtjänst använda en överföringskapacitet på minst 72 kbit/s.
- Tillståndshavarna ska samverka i tekniska frågor med övriga innehavare av tillstånd att sända digital kommersiell radio och ansluta sig till det samverkansavtal som gäller för det nät där programtjänsten är placerad.

MPRT ska inför beslut om tillstånd att sända kommersiell radio samråda med Konkurrensverket och Post- och telestyrelsen i konkurrensfrågor.

1. Strategins syfte

Nuvarande tillstånd att sända digital kommersiell radio gäller till och med den 31 juli 2026.² Programtjänsterna är fördelade i två sändarnät. Det finns ledigt utrymme i vardera sändarnät. Myndigheten för press, radio och tv (MPRT) bedömer att det finns intresse från nya aktörer att söka och få tillstånd att sända digital kommersiell radio. MPRT avser därför att i maj 2023 utlysa ledigt utrymme. Tillstånden kommer att gälla i omkring tre år och upphöra den 31 juli 2026.

Inför de tillstånd som meddelades 2014, fastställde myndigheten en strategi, där myndigheten beskrev utgångspunkter och inriktning för arbetet med kommande tillståndsgivning. Även om strategin endast gällde under den förra tillståndsperioden, som löpte ut i september 2022, var syftet att den skulle utgöra ett avstamp även för det fortsatta arbetet.³

² Beslut om förlängning av tillstånden fattades den 30 augusti 2022 (dnr 22/01934 m.fl.).

³ Strategi för Myndigheten för radio och tv:s tillståndsgivning för digital kommersiell radio (dnr 2011/00095).

Syftet med denna strategi är att i första hand göra en uppdatering av den föregående strategin och bland annat bedöma om någon ändring behöver göras i uppskattningen av hur många programtjänsten som rymms i ett sändarnät.

2. Bakgrund

2.1 Myndighetens strategi från 2011

I strategin från 2011 gjorde myndigheten i huvudsak följande avvägningar och bedömningar.

- Vid utsändning av programtjänsten bör utsändningstekniken T-DAB+ eller därmed kompatibel teknik användas.
- Varje sändarnät kan rymma upp till 16 nationella programtjänster, men det är inte uteslutet att den tekniska utvecklingen kan innebära att antalet möjliga programtjänster med god ljudkvalitet i ett sändarnät kan öka.
- Visst utrymme i sändarnätet bör kunna avsättas för att ge tillståndshavarna möjlighet att sända tilläggstjänster.
- Tilläggstjänsterna ska vara relaterade till den tillståndsgivna sändningsverksamheten och sändas i rimlig omfattning.
- Det bör vara möjligt att söka tillstånd för både nationella och regionala/lokala sändningar, men hur många sådana tillstånd som meddelas och fördelningen mellan dem får avgöras efter en samlad bedömning.
- En positiv omständighet vid tillståndsgivningen är att utforma sändningarna så att personer med funktionsnedsättning lättare kan ta del av dem.
- Tillståndshavarna ska samverka i tekniska frågor.

Utifrån denna strategi utlyste myndigheten ledigt utrymme och meddelade därefter tillstånd. Samtliga tillstånd utom ett har förlängts och gäller till och med den 31 juli 2026.

3. Innebörden av ett tillstånd och rättigheter och skyldigheter

3.1 Programföretag som i maj 2023 har tillstånd

Tillstånden gäller till och med den 31 juli 2026 och innebär en rätt att sända en programtjänst över hela eller delar av Sverige samt möjlighet att bryta ner sändningarna i mindre områden, t.ex. för att sända lokala nyheter. För de nationella tillstånden gäller att sändningarna senast den 31 juli 2025 ska kunna tas emot i områden där minst 65 procent av Sveriges befolkning är bosatt. För de regionala

tillstånden gäller att sändningarna ska kunna tas emot av 65 procent av befolkningen i det aktuella sändningsområdet.

En programtjänst får sändas dygnet runt, men i tillståndsvillkoren anges krav på att sända i genomsnitt minst 100 timmar per vecka under ett kalenderår. Ett tillstånd innefattar även en rätt att sända programrelaterade tilläggstjänster i rimlig omfattning.

Varje tillstånd har allmänt hållna innehållsvillkor som bygger på vad som angetts i respektive ansökan om tillstånd, t.ex. att de ska sända nyheter, trafikinformation och musik. Tillståndshavarna ska genom utformningen av sändningarna även främja tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning. Vidare finns villkor om att ägarförhållandena och inflytandet i tillståndshavarbolaget inte får förändras i mer än begränsad omfattning.

Utsändningstekniken T-DAB+ eller därmed kompatibel teknik ska användas.

Programtjänsterna är placerade i sändarnät 3 eller 4. Varje sändarnät har en kapacitet på 1152 kbit/s och för varje programtjänst får användas en överföringskapacitet på minst 72 kbit/s.

Tillståndshavarna ska samverka i tekniska frågor med övriga innehavare av tillstånd att sända digital kommersiell radio, se vidare i nästa avsnitt. 3.2.

3.2 Samverkan i tekniska frågor

De som har tillstånd att sända digital kommersiell radio har idag villkor om att samverka i tekniska frågor. Samverkan ska omfatta elektronisk programguide (EPG) och andra gemensamma tilläggstjänster samt multiplexering. Multiplexeringen ska skötas av den som utför utsändningstjänsten i sändarnätet eller annan aktör som de tillståndshavare som finns i samma sändarnät kommit överens om. Tillståndshavarna ska också se till att den som utför utsändningstjänsten, eller annan aktör som tillståndshavarna kommit överens om, sänder en elektronisk programguide som presenterar de olika programtjänster på ett likvärdigt sätt.

Den tidigare skriftliga överenskommelsen mellan tillståndshavarna om hur dessa frågor ska hanteras gällde till och med den 30 september 2022 och har nu förnyats. I stället för ett gemensamt avtal har tillståndshavarna upprättat ett avtal för respektive sändarnät. Avtalen är likalydande och innebär att nya tillståndshavare har rätt att tillträda som part till avtalet från det datum beslutet offentliggjorts.⁴

De tillståndshavare vars programtjänster är placerade i samma sändarnät måste gemensamt i avtal bestämma vem som ska sköta utsändningen av programmen. Men i själva samverkansavtalet får inte utpekas vem som ska sköta utsändningen. Ett avtal kan även innehålla frågor om hur kapaciteten i nätet kan utnyttjas på ett flexibelt sätt. Samtliga tillståndshavare oavsett nät ska avtala om hanteringen av eventuella gemensamma tilläggstjänster, såsom elektronisk programguide.

⁴ De nya samverkansavtalen träffades i april 2023 (dnr 23/00407).

4. Strategi vid kommande utlysning av tillstånd

Myndigheten redogör nedan för vilka utgångspunkter som ska gälla vid kommande utlysning och beslut om tillstånd som ska gälla till och med den 31 juli 2026.

4.1 Myndighetens bedömning av antalet programtjänster i respektive sändarnät

Myndighetens bedömning:

Sändarnät 3 och 4 ska vardera omfatta högst 15 nationella programtjänster samt utrymme för vissa tilläggstjänster som bland annat en elektronisk programguide. I maj 2023 motsvarar ledigt utrymme i sändarnät 3 fem nationella programtjänster samt ett antal lokala/regionala tillstånd. Motsvarande ledigt utrymme i sändarnät 4 är två nationella tillstånd samt ett antal lokala/regionala tillstånd.

4.1.1 Regeringsbeslut om tillgängligt utrymme

Regeringen beslutade i oktober 2010 om tillgängligt sändningsutrymme för digital kommersiell radio. Det tillgängliga utrymmet motsvarar två frekvenslager (sändarnät) som är nedbrytbara i 34 regioner. Den totala kapaciteten i varje enskilt frekvenslager som kan utnyttjas för att distribuera digitala sändningar uppgår till 1152 kbit/s.⁵

4.1.2 Tidigare bedömningar av antalet programtjänster i respektive sändarnät

I strategin från 2011 bedömde myndigheten att varje sändarnät kan rymma upp till 16 nationella programtjänster, men framhöll att det inte är uteslutet att den tekniska utvecklingen kan innebära att antalet möjliga programtjänster med god ljudkvalitet i ett sändarnät kan öka. Vidare ansågs att visst utrymme bör avsättas för tilläggstjänster.

Tillstånd att sända digital kommersiell radio meddelades första gången i oktober 2014.⁶ Myndigheten bedömde vid den tillståndsprocessen att ett sändarnät bör innehålla högst 15 nationella programtjänster samt utrymme för en elektronisk programguide och programrelaterade tilläggstjänster. Eftersom det fanns mer utrymme att fördela än det fanns sökande behövde myndigheten inte göra något urval. Den sökande som uppfyllde de formella förutsättningarna om finansiella och tekniska förutsättningar samt var beredd att samverka i tekniska frågor, beviljades därför tillstånd.

⁵ Regeringsbeslut den 28 oktober 2010, Ku2010/1721/MFI.

⁶ Beslut den 2 oktober 2014 (dnr 12/01960 m.fl.).

Tillståndshavarna har enligt beslutet om förlängning från 2022 rätt att, under förutsättning att tillgänglig nätinfrastuktur så medger, under hela dygnet sända sina programtjänster och då använda en överföringskapacitet på minst 72 kbit/s. Tillståndshavarna har även rätt att sända programrelaterade tilläggstjänster i rimlig omfattning.

4.1.3 Aktörers synpunkter på ledigt sändningsutrymme

I utkastet till denna strategi bedömde myndigheten att det inte finns skäl att ändra uppskattningen av hur många programtjänster som ryms i ett sändarnät. Vid den kommande utlysningen och beslut om tillstånd bör myndigheten alltså utgå från att varje sändarnät rymmer upp till 15 nationella programtjänster samt utrymme för programrelaterade tilläggstjänster. Varje tillståndshavare har då rätt till minst 72 kbit/s. Myndigheten har samrått med Post- och telestyrelsen (PTS) och Konkurrensverket (KKV) inför att utkastet skickades på remiss. Myndigheten har fått in yttranden från tillståndshavare och andra aktörer över utkastet. Dessa finns att ta del av på myndighetens webbplats. De två nätverk som idag innehar övervägande andel av tillstånden i respektive nät, Viaplay Group Radio och Bauer Media Audio, är kritiska till myndighetens bedömning.

Bauer Media Audio menar att ljudkvaliteten på i genomsnitt 72 kbit/s härstammar från en diskussion som fördes vid lanseringen av digitala kommersiella tillstånd där man tänkte sig att talade kanaler skulle kräva mindre kapacitet än kanaler med musikinhåll. Verkligheten är dock sådan att det framför allt bedrivs sändningar av musikradiokanaler vilket innebär att myndigheten nu måste anpassa strategin till rådande läge.

Viaplay Group Radio lyfter fram att konkurrensen på musikmarknaden har ökat kraftigt sedan 2014 med tilltagande kvalitetskrav från lyssnarna. Eftersom sändarnäten inte har innehållit 15 kanaler, har de befintliga kanalerna använt mer kapacitet än 72 kbit/s. Detta har visat sig nödvändigt för att uppnå den ljudkvalitet som krävs för att det digitala marknätet ska kunna konkurrera med de digitala streamingtjänsterna.

Teracom AB, som sköter utsändningen i sändarnät 4, bedömer att digitalradions möjligheter till utveckling kan försvåras om MPRT väljer att dela ut så många tillstånd per sändarnät att DAB-radion måste hålla en lägre ljudkvalitet än vad som etablerats som praxis för internetradio och digital-tv. Det riskerar att leda till att DAB+-systemet upplevs som sämre än andra system och att tillståndshavarnas möjligheter att få lyssnare till sina kanaler försämras. Teracom föreslår därför att antal tillstånd begränsas till cirka 12 programtjänster per sändarnät.

Mad Men Media AB delar myndighetens bedömning om 15 nationella programtjänster och menar att det grundläggande behovet för en långsiktigt hållbar kommersiell radioverksamhet baseras på mångfald av ägandet som skapar kvalitativ radio som uppfyller lyssnarnas förväntningar. Lärdomen från de etablerade länderna som sänder DAB är att vikten av antalet kvalitativa kanaler samt nätets robusthet vida överstiger andra parametrar som exempelvis ljudkvalitet eller datatjänster.

PTS och KKV har fått ta del av synpunkterna. PTS har därefter förtydligat att de inte har några synpunkter på antalet programtjänster i ett sändarnät. KKV har inga synpunkter under förutsättning att myndigheten inte gör någon annan bedömning än den som angetts i utkastet.

4.1.4 Programtjänsters överföringskapacitet i andra länder i Europa

Vilken överföringskapacitet som programtjänster fått sig tilldelat varierar stort bland länderna i Europa men även inom respektive lands sändarnät och ger därför ingen entydig bild av vilken lägsta nivå som är godtagbar.⁷ I Norge är sändarnäten designade för en överföringskapacitet på 64 kbit/s per programtjänst, vilket innebär att det finns plats för 18 kanaler med sådan kapacitet (64 kbit/s motsvarar också lägsta ljudkvaliteten på Spotify). Tillstånd ges till en sändaroperatör. Utgångspunkten bakom ett sådant arrangemang är att operatören ska tjäna på att ordna utbudet i sändarnätet på bästa sätt, på ett sådant sätt att så många tjänster som möjligt erhålls. Det finns också inskrivet i tillståndsvillkoren, där det sägs: "Anläggningskoncessionshavaren är skyldig att driva och samordna det gemensamma sändarnätet i lokalregionen på ett sådant sätt att det stimulerar digital lokalradioverksamhet och ger bästa möjliga kapacitetsutnyttjande av nätverken. Anläggningskoncessionshavare är skyldiga att erbjuda överföringsavtal så länge det finns kapacitet i överföringsnätet."⁸ I Danmark tilldelas varje programtjänst 1/16 (54 kapacitetsenheter) i varje sändarnät.⁹

4.1.5 MPRT:s bedömning av ledigt utrymme i respektive sändarnät

Vid bedömningen av vilken minsta överföringskapacitet respektive programtjänst bör tilldelas får en avvägning göras mellan sändningarnas kvalitet och mängden programtjänster och vad som främjar det digitala marknätet och därmed i slutändan yttrandefriheten. Ur yttrandefrihetssynpunkt är det av värde – så länge kvaliteten är godtagbar för lyssnarna – att det finns programtjänster med olika utbud, från olika programbolag som ges möjlighet att sända digital kommersiell radio. Om varje programtjänst tilldelas 96 kbit/s innebär det att endast två nationella tillstånd kan meddelas i stället för sju nationella tillstånd med bevarad minsta överföringskapacitet på 72 kbit/s. Det har inte framkommit att 72 kbit/s inte skulle vara godtagbart för lyssnarna. Lyssnarna kan snarare gynnas av att utbudet av programtjänster ökar.

Myndigheten bedömer att intresset för att börja sända i det digitala marknätet är begränsat. De som är intresserade måste dessutom ha finansiella förutsättningar att bedriva sändningsverksamhet under hela tillståndsperioden. Det kan innebära att antalet nya tillstånd blir så få att sändarnäten inte kommer att fyllas helt. I sådana fall kommer tillståndshavarna kunna använda sig av en högre överföringskapacitet än 72 kbit/s per programtjänst.

Vid en samlad bedömning finner MPRT därför att det inte finns skäl att ändra uppskattningen av hur många programtjänster som ryms i ett sändarnät. Vid den

⁷ Se exempelvis <https://www.wohnort.org/dab/>.

⁸ Skrivelse från Medietilsynet den 27 april 2023.

⁹ Skrivelse från Slots- og Kulturstyrelsen den 3 maj 2023.

kommande utlysningen och beslut om tillstånd bör därför myndigheten utgå från att varje sändarnät rymmer upp till 15 nationella programtjänster samt utrymme för programrelaterade tilläggstjänster.

I stället för en nationell programtjänst kan flera lokala/regionala programtjänster fördelas i näten. Fördelningen mellan dem får avgöras efter en samlad bedömning av vilka ansökningar som kommer in, se vidare avsnitt 4.3.3.

Det har inte framkommit att någon annan teknik än T-DAB+ ska användas vid utsändningen av programtjänsterna. Tillkommande tillståndshavare bör ha samma villkor som nuvarande tillståndshavare vad gäller utsändningsteknik.

Ledigt utrymme i sändarnät 3

I maj 2023 är nio nationella programtjänster placerade i sändarnät 3.

Programtjänsterna ska kunna tas emot i områden där minst 65 procent av Sveriges befolkning är bosatt den 31 juli 2025. I sändarnätet är också en regional programtjänst placerad med rätt att sända i områdena Göteborg, Trollhättan, Halmstad/Varberg, Borås och Skövde (dkr 2014:24). Programtjänsten ska senast den 31 juli 2025 kunna tas emot av 65 procent av befolkningen i sändningsområdet. Täckningskraven ställs under förutsättning att tillgången på nätinfrastuktur så medger.

Utifrån bedömningen att varje sändarnät rymmer 15 nationella programtjänster med tillägg för vissa programtjänster bör det finnas utrymme i sändarnätet som motsvarar

- fem nationella programtjänster (alternativt kan nationellt tillstånd delas upp i flera lokala/regionala tillstånd) och
- upp till 29 lokala/regionala tillstånd i de områden, där det inte redan sänds regionala programtjänster (se ovan, dkr 2014:24).

Ledigt utrymme i sändarnät 4

I maj 2023 är tolv nationella programtjänster placerade i sändarnät 4.

Programtjänsterna ska kunna tas emot i områden där minst 65 procent av Sveriges befolkning är bosatt senast den 31 juli 2025. I sändarnätet är också två regionala programtjänster placerade med rätt att sända i områdena Malmö, Helsingborg och Kristianstad (dkr 2014:22) respektive Stockholm (dkr 2014:25). Programtjänsten ska senast den 31 juli 2025 kunna tas emot av 65 procent av befolkningen i sändningsområdet. Täckningskraven ställs under förutsättning att tillgången på nätinfrastuktur så medger.

Utifrån bedömningen att varje sändarnät rymmer 15 nationella programtjänster med tillägg för vissa programtjänster bör det finnas utrymme i sändarnätet som motsvarar

- två nationella programtjänster (alternativt kan nationellt tillstånd delas upp i flera lokala/regionala tillstånd) och
- upp till 30 lokala/regionala tillstånd i de områden där det inte redan sänds regionala programtjänster (se ovan, dkr 2014:22 och dkr 2014:25).

4.2 Utlysning av ledigt sändningsutrymme

Utlysningen kommer att omfatta ett mindre utrymme i näten och ett fåtal nya nationella tillstånd kan meddelas. Tillståndsperioden kommer dessutom att vara förhållandevis kort, cirka tre år. Med hänsyn härtill torde intresset vara något begränsat för att söka tillstånd. Myndigheten bedömer därför att det är tillräckligt att utlysa ledigt utrymme på myndighetens webbplats samt informera de som idag har tillstånd och andra som anmält intresse för att sända digital kommersiell radio, att det nu finns möjlighet att söka tillstånd. I utlysningsdokumentet kommer det bland annat framgå sista dag för att ansöka om tillstånd, första dag då sändningar får äga rum med stöd av tillståndet och omfattningen av det sändningsutrymme som lysas ut, det vill säga hur många nationella och regionala tillstånd som kan meddelas. I utlysningsdokumentet kommer det bl.a. framgå under vilken tid det är möjligt att ansöka om tillstånd och vilka uppgifter som ska lämnas samt vilka handlingar som ska bifogas ansökan.

I ansökan ska den sökande lämna uppgifter om bland annat

- anknytning till andra sökande/tillståndshavare
- eventuell anknytning till staten, regioner och kommuner
- vilka områden som ansökan avser
- innehållet i programtjänsten
- finansiella och tekniska förutsättningar att bedriva sändningsverksamhet
- åtagande rörande samverkan i tekniska frågor med övriga tillståndshavare.

Myndigheten har antagit nya föreskrifter vid ansökan om och överlåtelse av tillstånd att sända digital kommersiell radio¹⁰. Föreskrifterna träder i kraft den 15 maj 2023, då de gamla föreskrifterna (MRTFS 2012:1) upphör. Det är fråga om nya verkställighetsföreskrifter med endast mindre redaktionella ändringar.

4.3 Tillståndsförfarandet

4.3.1 Vem som kan få tillstånd¹¹

Tillstånd att sända digital kommersiell radio får endast ges till en fysisk eller juridisk person som har finansiella och tekniska förutsättningar att sända under hela tillståndsperioden och är beredd att samverka med övriga tillståndshavare i tekniska frågor. Den som ansöker om tillstånd kommer därför att få redovisa vilka tekniska och finansiella förutsättningar denne har att bedriva sändningar och vara med att bekosta utbyggnaden av sändarnäten.

Staten, regioner eller kommuner får inte inneha tillstånd att sända digital kommersiell radio, vare sig direkt eller indirekt genom ett företag i vilket ett eller flera sådana subjekt har en del som för dem gemensamt motsvarar minst tjugo procent av samtliga aktier eller andelar eller genom avtal har ett bestämmande inflytande. Tillstånd får inte

¹⁰ Myndigheten för press, radio och tv:s föreskrifter (MPRTFS 2023:3) vid ansökan om och överlåtelse av tillstånd att sända digital kommersiell radio.

¹¹ 13 kap. 23 § radio- och tv-lagen.

heller ges till ett företag som enligt 1 kap. 4 § årsredovisningslagen (1995:1554) är ett dotterföretag till någon av subjekten ovan. En sökande måste därför redovisa eventuell anknytning till staten, regioner eller kommuner samt vara beredd att samverka med övriga tillståndshavare i tekniska frågor, se nästa avsnitt 4.3.2.

4.3.2 Krav på teknisk samverkan och samverkansavtal

För nya tillståndshavare bör ställas samma krav i tekniska frågor som idag gäller för befintliga tillståndshavare, se avsnitt 3.2 ovan. Tillstånden kommer att fördelas i något av de båda sändarnäten. Utsändningen av programtjänsterna i respektive sändarnät görs av olika operatörer. En sökande bör ges möjlighet att i ansökan ange om denne har några preferenser i vilket sändarnät dess programtjänst blir placerad. Myndigheten avser att i möjligaste mån ta hänsyn till det, det vill säga om det finns tillräckligt med utrymme för att tillgodose alla sökandes önskemål. Innan myndigheten meddelar tillstånd måste den sökande ha undertecknat det samverkansavtal som gäller för det sändarnät som programtjänsten är placerad i.

4.3.3 Urvalsförfarande¹²

Vid fördelning av tillstånd ska MPRT beakta att utrymmet ska kunna tas i anspråk för olika programtjänster så att sändningarna kommer att tillgodose olika intressen och smakriktningar, för såväl nationella som lokala och regionala programtjänster och av flera av varandra oberoende programföretag.

Om det vid kommande tillståndsprocess finns fler ansökningar om tillstånd än det finns utrymme att fördela, kommer myndigheten behöva göra ett urval. Vid urvalet kommer då beaktas både vilka programtjänster som det söks tillstånd för och vilka programtjänster som redan tillhandahålls i det digitala marknätet. I urvalet beaktas då innehållet i programtjänsterna och vem som tillhandahåller respektive programtjänst. Marksändningarna bör i första hand utnyttjas för ett brett utbud när det gäller programgenrer och inriktning mot olika publikgrupper och intresseområden. De konsumenter som söker ett stort urval inom ett begränsat innehållsområde kan finna detta inom andra distributionsformer.¹³

Tillstånd ska kunna ges även för lokala och regionala programtjänster, men hänsyn bör vid urvalet även tas till att marknätet utnyttjas effektivt. Därför bör i första hand lokala och regionala tillstånd lämnas i något eller några av de 34 regioner där sådana tillstånd inte finns. På så sätt inskränks inte möjligheten att meddela nationella tillstånd. De som har nationella tillstånd får i högre grad anses ha incitament att vara med och bygga ut sändarnäten till nationell täckning och därmed bekosta en sådan utbyggnad.

¹² 13 kap. 26 § radio- och tv-lagen (2010:696).

¹³ Prop. 2009/10:115 s. 229 ff. och s. 309.

4.3.4 Tillståndsvillkor¹⁴

I radio- och tv-lagen finns uppräknat vilka tillståndsvillkor som får och kan ställas för digital kommersiell radio.

Vissa villkor är kopplade till urvalsförfarandet. När tillstånd ges till en programtjänst på grund av dess innehåll och vem som tillhandahåller programtjänsten, bör det också återspeglas i tillståndsvillkoren. Nuvarande tillståndshavare har allmänt hållna villkor om sändningarnas innehåll och villkor om att inte förändra ägarförhållandena och inflytandet i det företag som innehar tillståndet mer än i begränsad omfattning. Vidare ska myndigheten vid sitt urval kunna beakta om en sökande är beredd att utforma sändningarna så att personer med funktionsnedsättning lättare kan ta del av dem. Nuvarande tillståndshavare har ett sådant främjandekrav. En sådan anpassning kan till exempel bestå av att sändningarna kompletteras med relevant textinformation, som lyssnaren kan ta emot via sin radiomottagare. Ett annat exempel kan vara att tillståndshavaren utfäster särskilt god hörbarhet, exempelvis genom användning av sådan teknik som minimerar störande bakgrundsljud.¹⁵

Andra villkor kan ställas för att se till att det avsatta frekvensutrymmet för digital kommersiell radio utnyttjas på ett effektivt sätt. Nuvarande tillståndshavare har därför villkor om att sända i en viss minsta del av sändningsområdet eller så att en viss minsta del av befolkningen inom området nås och sända under en viss minsta tid. Vidare ställs villkor om att använda en viss sändningsteknik, eftersom det kan påverka hur många programtjänster som kan rymmas inom ett visst utrymme. Slutligen ställs också villkor om att samarbeta med andra tillståndshavare i tekniska frågor för att säkerställa att sändningarna bedrivs konkurrensneutralt.

Innan beslut om tillstånd fattas ska den sökande ges tillfälle att ta del av och yttra sig över de villkor som MPRT avser att ställa. Ett beslut om tillstånd får inte innehålla andra programrelaterade villkor än de som den sökande godtagit.

I avsnitt 3.1–2 ovan redogör MPRT närmare för vilka villkor som ställts för de aktörer som idag har tillstånd. Dessa villkor kommer också ställas för kommande tillståndshavare.

Ett tillstånd kan återkallas om tillståndshavaren inte inlett sändningsverksamheten inom sex månader efter tillståndets början. Ett tillstånd kan också återkallas om tillståndshavaren därefter inte utnyttjat rätten att sända eller sänt endast i obetydlig omfattning under en sammanhängande tid av minst fyra veckor.¹⁶

4.3.5 Samråd med Post- och telestyrelsen och Konkurrensverket¹⁷

MPRT ska inför sitt beslut om tillstånd att sända kommersiell radio samråda med Konkurrensverket och Post- och telestyrelsen i konkurrensfrågor.

¹⁴ 13 kap. 27 § radio- och tv-lagen.

¹⁵ Prop. 2009/10:115 s. 231.

¹⁶ 18 kap. 5 § radio- och tv-lagen.

¹⁷ 6 § förordningen med instruktion för Myndigheten för press, radio och tv (2020:879).

MPRT har samrått med myndigheterna i arbetet med framtagandet av denna strategi. Vidare har MPRT samrått med myndigheterna om de nyligen antagna samverkansavtalen i tekniska frågor som träffats mellan tillståndshavarna.

När MPRT gjort sitt slutliga val av vilka som bör få tillstånd ska myndigheten också samråda med KKV och PTS och höra om de har några synpunkter på urvalet ur konkurrenssynpunkt.

Bilaga 1 - Frekvenslager avsatta för digital kommersiell radio

Frekvenslagren är nedbrytbara i 34 regioner, se uppställningen nedan. Uppgifterna är hämtade från Post- och telestyrelsen. I utlysningsskildringen kommer även karta visa sändningsområdenas omfattning.

I tabellen räknas alla regioner upp och vilken kanalplats som gäller för respektive region och lager (sändarnät).

Region	Lager 3	Lager 4
Kiruna	11C	12A
Luleå	10A	10D
Arjeplog	11D	10A
Skellefteå	10B	10C
Umeå	12A	10D
Östersund	11B	12A
Örnsköldsvik	10B	10C
Sundsvall	11C	12C
Hudiksvall	11A	10A
Gävle	11B	10B
Mora	11D	10D
Borlänge	11C	10C
Uppsala	11D	10D
Västerås	11A	10A
Örebro	11A	10A
Stockholm	12A	12D
Nyköping	13A	10B
Eskilstuna	13A	10B
Karlstad	11B	10B

Region	Lager 3	Lager 4
Trollhättan	11D	8C
Göteborg	6A	6C
Skövde	11C	10D
Linköping	12A	10C
Norrköping	13D	11B
Borås	12D	10A
Halmstad/Varberg	8C	8D
Jönköping	11D	10B
Finnveden	11B	5B
Växjö	9B	9D
Visby	10D	10C
Västervik	12D	11C
Kalmar	11B	5B
Karlskrona	5C	5D
Helsingborg	9A	9C
Kristianstad	12D	5A
Malmö	7A	7C

Anmärkningar till tabellen:

Västerås och Örebro betraktas som ett område eftersom både Västerås och Örebro är på kanal 11A respektive 10A. Detsamma gäller för Nyköping och Eskilstuna eftersom båda är på kanal 13A respektive 10B.

Post- och telestyrelsen (PTS) har beslutat om tilldelning i frekvensområdet 230-240 MHz till Försvarsmakten. Tilldelningen förenas bl.a. med villkor om att Försvarsmakten inte får hindra rundradioanvändningen i frekvensutrymmet. (PTS beslut den 21 december 2022, referens 22-13731).